

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

מס' סימוכין: 266946822
(186708322)

נוהל בריאות השן	מס' : 3.4	מהדורה מס' 4	עודכן ב- 01.2022
הנדון: אמות מידה לקורסים לסייעות לרופאי שיניים			
תקף החל מ: 1.1.2022			

1. כללי:

- 1.1 על הקורס להכין את הסייעת לעבודה כשותפה פעילה בצוות מרפאת השיניים.
- 1.2 עבודת הסייעת כוללת מניעת זיהומים במרפאת השיניים, הכנת ציוד וסיוע לטיפול רפואי בבני אדם, ומכאן חשיבות לימוד המקצוע באופן רחב ומעמיק ובשילוב התנסות מעשית.
- 1.3 הכרה בקורסים להכשרת סייעות ברפואת שיניים ניתנת על ידי האגף לבריאות השן לאחר בדיקת והמלצת הוועדה המייעצת לסייעות.

2. מטרה:

- 2.1 להנחות מוסדות המבקשים לפתוח קורס מוכר להכשרת סייעות
- 2.2 להנחות את מנהלי וצוותי הקורסים המוכרים בדבר ניהול הקורס ומתן ההכשרה

3. חלות:

- 3.1 קורסים מוכרים להכשרת סייעות ברפואת שיניים

4. אחריות:

- 4.1 הנהלת המוסד במסגרתו מתנהל הקורס
- 4.2 המנהל המקצועי של הקורס
- 4.3 צוות הקורס

5. הגדרות:

- 5.1 תלמיד/ה- מועמדים שעמדו בדרישות הקבלה לפי סעיף 14 והתחילו לימודיהם בקורס מוכר
- 5.2 קורס מוכר- נושא תעודת הכרה בתוקף מהאגף לבריאות השן
- 5.3 מוסד הלימודים- המוסד לו ניתנה ההכרה ושם העומד בראשו מופיע על תעודת ההכרה.

6. תנאים לקורס מוכר:

- 6.1 קורס יתקיים במוסד שעונה על דרישות חוק הפיקוח על בתי ספר תשכ"ט 1969 או בבסיס הדרכה של צה"ל או במוסד ציבורי אחר שקיבל אישור לפתיחת קורס ממוסד הבריאות.

6.2 מספר התלמידים בקורס מוכר לא יעלה על 30 בכל קורס (למעט קורסי צה"ל). באחריות הנהלת המוסד לוודא כי מספר התלמידים בקורס תואם את התשתיות הקיימות ובעת קורונה- מאפשר קיום למידה בריחוק חברתי.

6.3 קורס מוכר יהיה בהיקף של 700 שעות לימוד לפחות בתוספת שעות העשרה, לפי תכנית הלימודים שבאמות מידה אלה.

6.4 מנהל הקורס יהיה רופא שיניים בעל תואר מומחה או בעל מינוי מרצה בכיר בבית ספר לרפואת שיניים בישראל, או שקיבל היתר מיוחד לניהול הקורס מהאגף לבריאות השן.

6.5 המרצים במקצועות לא קליניים יהיו בעלי תואר ראשון לפחות המוכר על ידי המל"ג בתחום שהם מלמדים. לחלופין יהיו בעלי תואר ד"ר לרפואה/רפואת שיניים ובעלי רישיון ישראלי בתוקף.

6.6 המרצים/מדריכים במקצועות הקליניים יהיו רופאי שיניים בעלי רישיון ישראלי בתוקף וותק של שנה אחת לפחות במקצוע, או מרצים/מדריכים באחד מבתי הספר לרפואת שיניים בישראל, או בעלי רישיון מומחה בתוקף באחד התחומים ברפואת שיניים בישראל.

6.7 המקצועות המנויים להלן יכולים להיות מועברים גם על ידי שיננית בעלת רישיון ישראלי בתוקף : מושגי יסוד באנגלית מקצועית, ציוד ומכשור דנטלי ומניעה.

6.8 המדריכים המעשיים יהיו סיעים שסיימו הכשרה בבית ספר מוכר ועברו בחינה ממשלתית בהצלחה, עם ניסיון מוכח של שנה לפחות בעבודה בסיוע לרופא שיניים.

6.9 בתרגול המעשי, יחס מדריכים : תלמידים יהיה מדריך אחד לפחות לכל 12 תלמידים.

6.10 תעודת ההכרה של הקורס תוצג במוסד במקום בולט לעין ובאתר האינטרנט של המוסד (אם יש).

7. הגשת בקשה לפתיחת קורס :

7.1 בקשה לפתיחת קורס מוכר תוגש 3 חודשים לפחות טרם מועד פתיחת הקורס.

7.2 הבקשה תוגש באופן מרוכז, כולל כל המסמכים הנדרשים, בדוא"ל לתיבת המחלקה למקצועות דנטליים בכתובת : dental.professions@moh.gov.il. לא ייערך דיון בבקשה לא מלאה.

7.3 המסמכים הנדרשים :

7.3.1 מכתב בקשה עם פרטי המוסד המבקש.

7.3.2 פרטי המנהל המקצועי בתוספת קורות חיים ותצלום רישיון, וכן טופס הסכמה חתום על ידו.

7.3.3 פרטי המרצים בכל מקצוע, בתוספת קורות חיים, תצלום רישיון/דיפלומה וטופס הסכמה חתום.

7.3.4 פרטי המדריכים, בתוספת קורות חיים ואישור על סיום קורס סיעות מוכר.

7.3.5 תכנית לימודים מפורטת התואמת את התכנית המוכרת, כולל תאריכים ושעות, פרטי המרצים ותוכן ההרצאות בכל תאריך. כמו"כ יוגש ציר לימוד עם רצף המקצועות בקורס.

7.3.6 נתונים פיזיים על מקום ההכשרה, פירוט הציוד הקיים, ספריה.

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

7.3.7 פרטי מרפאות השיניים בהן תתבצע ההכשרה המעשית ואישור חתום של מנהל המרפאה.

7.3.8 שם המכון אליו יופנו המועמדים לאבחון פסיכוטכני.

7.4 לאחר אישור ראשוני של החומר ייקבע ביקור הוועדה המייעצת במוסד. חובה שבביקור זה ישתתפו המנהל הרפואי של הקורס ולפחות איש צוות הוראה/ הדרכה אחד.

7.5 בשלב ראשון תינתן הכרה לקורס אחד. לאחר סיום הקורס תעשה הוועדה הערכה מחדש ותחליט אם להמליץ על הארכת ההכרה.

8. פיקוח ובקרה:

8.1 משרד הבריאות וחברי הוועדה המייעצת אחראים לפיקוח ובקרה על הקורסים.

8.2 לנציגי משרד הבריאות ולחברי הוועדה המייעצת שמורה הזכות לבצע בקורות במוסד או במקומות ההכשרה בכל עת, גם ללא תיאום מראש.

8.3 הנהלת המוסד ומנהל הקורס ישיבו על כל שאלה ויגישו כל מסמך שיידרש על ידי הוועדה המייעצת לשם פיקוח ובקרה. במקרה של חוסר שיתוף פעולה מצד צוות המוסד תישקל שלילת ההכרה.

8.4 מנהל הקורס ידווח בתחילת כל שנה באילו תאריכים צפויים להיפתח קורסים.

8.5 מנהל הקורס ידווח שבועיים לפני פתיחת קורס על פתיחתו ויעביר שמות התלמידים בקורס. צה"ל יעביר דיווח אחת לשנה על כלל הקורסים.

9. תנאי קבלה ללימודים:

9.1 12 שנות לימוד ו/או תעודת בגרות

מגיל 30 - 11 שנות לימוד ו/או תעודת גמר ו/או 2 שנות ותק מוכח במקצוע.

9.2 חוות דעת מספקת במבחן פסיכוטכני לסייעות במכון מוכר, חתומה על ידי פסיכולוג בעל רישיון בתוקף.

9.3 ראיון אישי.

10. תנאים פיזיים:

10.1 הלימודים העיוניים יתקיימו בכיתה מרווחת ומסודרת שבה כיסאות עם לוח כתיבה לפי מספר התלמידים, לוח, מסך מקרן, חלונות ומיזוג אויר תקין.

10.2 בין כותלי המוסד תהיה ספריה שתכלול את הספרים המפורטים בנספח 2, או מספר עמדות מחשב עם גישה לספרות הנ"ל ולחומר לימודי נוסף.

10.3 לצורך תרגול מעשי תהיה במוסד לפחות יחידה דנטלית אחת זמינה לרשות התלמידים, תקינה

ומחוברת למים, חשמל וביוב. כמו"כ יהיו בתחומי המוסד בובה לצילומי רנטגן, מכשירי יד וציוד כמפורט בנספח 3.

10.4 קיום קורס או חלק ממנו מחוץ לכותלי המוסד ("שלוחה") מחייב הגשת בקשה נפרדת וקבלת אישור הכרה נפרד בו מצוין הדבר, גם אם למוסד קורס אחר מוכר. טרם אישור הבקשה יבקרו נציגי הוועדה המייעצת ב"שלוחה". כל שינוי מיקום ידרוש הודעה למשרד הבריאות וקבלת אישור חדש.

11. דגשים בניהול הקורס ובהכשרה המעשית:

11.1 נוכחות תלמיד בקורס לא תפחת מ-90% משעות הלימוד בקורס. המוסד ינהל מעקב נוכחות באמצעים שימצא לנכון, ואמצעי המעקב יוצגו בעת בקרה על הקורס.

11.2 תרגול מעשי של צילומי רנטגן ייעשה על בובה בלבד. חל איסור לבצע צילומי רנטגן לתלמידי הקורס לצורך תרגול, פרט לצילומי נשך באישור רופא שיניים ובהסכמת התלמיד.

11.3 קורס החייאה יינתן ע"י חברה מוכרת, רצוי מד"א, ובסיומו יינתן למשתתפים אישור השתתפות.

11.4 תלמידי הקורס יבוטחו על ידי המוסד.

11.5 טרם הוצאת תלמידי הקורס להכשרה מעשית במרפאות יבצעו התלמידים חיסונים כנדרש לפי הנחיות חוזר מנכ"ל 8/2016 (https://www.health.gov.il/hozer/mk08_2016.pdf) וכן לפי הנחיות משרד הבריאות העדכניות לאותה עת.

11.6 איתור מרפאות מתאימות להכשרה מעשית של התלמידים באחריות המוסד ובפיקוחו. המרפאות בהן יעברו התלמידים הכשרה יהיו אחת מאלה:

11.6.1 מרפאת תאגיד עם רישיון בתוקף ושלוש עמדות טיפול לפחות, רופא שיניים אחראי בעל ותק של חמש שנים לפחות וסייעת אחראית עם הכשרה מוכרת.

11.6.2 מרפאה פרטית עם שלוש עמדות טיפול לפחות, רופא שיניים אחראי בעל ותק של חמש שנים וסייעת אחראית עם הכשרה מוכרת.

11.6.3 מרפאה של בית חולים/צה"ל

11.6.4 מרפאה בה הרופא האחראי הוא בעל רישיון מומחה בתוקף ובה שתי עמדות טיפול לפחות וסייעת אחראית עם הכשרה מוכרת.

11.7 טרם הוצאת תלמידים להכשרה במרפאה יש לקבל את פרטי המרפאה, פרטי הרופא האחראי והסכמתו בכתב כולל חתימה על קבלת תלמידים להכשרה. באחריות המוסד לוודא כי כל התנאים לעיל מתקיימים.

11.8 רשימת המרפאות ופרטיהן תישמר ותוצג בעת בקרה על הקורס.

11.9 התלמידים ינהלו יומן הכשרה מעשית בו יצוין תאריך ההכשרה, מספר השעות, פרטי המרפאה והרופא האחראי, וסיכום הנעשה בהכשרה. רופא שיניים מטעם המרפאה יאשר הדו"ח בחתימתו.

11.10 צוות הקורס יעקוב אחר ההכשרה המעשית, יוודא כי התלמידים נכחו בכולה ויחתום על יומן ההכשרה לאישור כי היא בוצעה במלואה.

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

12. הבחינה הממשלתית:

12.1 בוגרים שסיימו בהצלחה קורס מוכר זכאים לגשת לבחינה הממשלתית, המהווה בחינת סיום קורס.

12.2 רישום הבוגרים הזכאים לגשת לבחינה הממשלתית הוא באחריות המוסד וייעשה ישירות למערכת באמצעות כרטיס חכם. הזנת שם בוגר למערכת משמעה הצהרת המוסד כי הבוגר השלים את חובותיו בקורס וזכאי לגשת לבחינת הסיום.

12.3 תקינות ודיוק הפרטים המוזנים ווידוא קליטת הנבחרים באחריות המוסד.

12.4 כדי לאפשר לבוגרים לשלם במועד לבחינה, תיעשה העלאת פרטי הבוגרים הזכאים להיבחן עד שבועיים לפני תאריך סיום התשלום כמופיע באתר המשרד:

<https://www.health.gov.il/Subjects/MedicalAndHealthProfessions/DentalAssistant/Pages/ExamDates.aspx>

12.5 רק בוגרים שעברו בהצלחה את הבחינה הממשלתית יהיו זכאים לקבל תעודת סיום מהמוסד.

<p>אושר על ידי: ד"ר לנה נטפוב, מנהלת האגף לבריאות השן</p> 	<p>ד"ר חגית דומב הרמן, יו"ר הוועדה המייעצת לסייעות</p> <p>חלף חגית הרמן</p> <p>העדכון נערך ע"י חברי הוועדה המייעצת לסייעות 2022: גב' עידית בר יהודה, ד"ר רוואן ביאדסה, ד"ר גיא וולפין, ד"ר אלכסנדר חיימוב, ד"ר שלומי ריץ, ד"ר עאסם רסמאן, גב' נצי שאדי, גב' ריטה שיפר, גב' אינה שוסטר</p> <p>*מהדורה 1 נכתבה ע"י: גב' ח. אקרמן, ד"ר ג. בלאוי, מר א. ברקוביץ, ד"ר מ. צבירן ז"ל, גב' ע. ציוני, ד"ר ב. צירני, גב' ח. קלפוס, ד"ר מ. קעואר, ד"ר ל. קצף, ד"ר ת. רמון</p>
---	--

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

נספח 1- תכנית הלימודים המוכרת (עדכון 01.2022):

13.1 מקצועות כלליים:

נושא	ש"ל עיוני	ש"ל מעשי	הערות
13.1.1 מושגי יסוד באנגלית מקצועית מונחים בסיסיים באנגלית הנדרשים ללימוד והבנת החומר בהמשך ולהתמצאות בעבודה במרפאת השיניים	6	0	
13.1.2 מבוא לפסיכולוגיה/מדעי התנהגות <ul style="list-style-type: none"> מונחי יסוד במדעי ההתנהגות ויצירת קשר למרפאת השיניים. צוות המרפאה, פרופיל התנהגות של סייעת פחד, חרדה כאב, המטופל החרד יחסי מטפל מטופל משחקי תפקידים 	6	0	
13.1.3 ניהול מרפאת שיניים <ul style="list-style-type: none"> ניהול מרפאה בתנאי שוק, הארת מכלול הבעיות המעשיות העולות במהלך העבודה במרפאה, פיתוח יכולת התמודדות עם בעיות יומיומיות באחזקת המרפאה ובתפעולה תכנון מרפאת השיניים ובחירת ציוד מתאים הכרת תוכנות ניהול ייעודיות ברפואת השיניים עקרונות הניהול החשבונאי לרופא שיניים ושיננית ניהול רשומה רפואית ושמירת תיעוד רפואי שימושי מחשב בסיסיים 	8	0	
13.1.4 ציוד ומכשור דנטלי <ul style="list-style-type: none"> הכרת היחידה הדנטלית, תפעולה, טיפול בתקלות נפוצות קומפרסור, סקשן, תחזוקת מערכת קירור המים, אוטוקלאב 	5	6	סדנה להכרת הכיסא הדנטלי
סה"כ	25	6	

13.2 מדעי יסוד (קדם רפואיים ורפואיים):

נושא	ש"ל עיוני	ש"ל מעשי	הערות
13.2.1 מבוא לביוולוגיה <ul style="list-style-type: none"> מאפייני החיים תא כיחידה בסיסית של החיים: מבנה התא, מידור ותפקוד, הכרת האורגניזם. תא מבנה ותפקוד הרכב התא קרום התא החומר התורשתי וחלוקת התא 	5	0	

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

	0	10	מיקרוביולוגיה <ul style="list-style-type: none"> • סוגי חיידקים, פטריות ווירוסים • הקשר בין המרכיבים השונים של החיידק לסביבת הימצאותו וגידולו • מנגנוני גרימת הנזק לגוף האדם • פרוקרויטים : חיידקים, וירוסים ופטריות (מבנה ותפקיד) • מטבוליזם • אנטיביוטיקה עקרונית פעולה 	13.2.2
	0	8	פרמקולוגיה <ul style="list-style-type: none"> • הכרת העקרונות הבסיסיים של מדע הפרמקולוגיה • שמות תרופות • צורות מתן והגשת תרופות • תרופות אנלגטיות • תרופות אנטיביוטיות • תרופות לאלחוש • קריאת תוויות • סדציה • גזים • תרופות הרגעה 	13.2.3
	0	20	מבוא לאנטומיה כללית ותפקודית <ul style="list-style-type: none"> • ידע והכרת המערכות העיקריות בגוף האדם • ידע בפיזיולוגיה כללית ובפיזיולוגיה של מערכות הגוף • מושגי יסוד : מבנה, מערכות הגוף, שלד, שריר, לב, נשימה, עיכול, כליות ושתן, דם ועצבים 	13.2.4
כולל קורס עזרה ראשונה	-	20	מצבי חירום <ul style="list-style-type: none"> • טראומה, פצעים, כוויות, שברים, פגיעות בעלי חיים • החייאת ילדים ותינוקות, החייאת מבוגרים, החייאת במרפאת השיניים • מצבי חירום רפואיים, גורמים למצבי חירום דנטליים 	13.2.5
	0	63	סה"כ	
13.3 מדעי יסוד ברפואת שיניים :				
הערות	ש"ל מעשי	ש"ל עיוני	נושא	
	0	16	אנטומיה ראש צוואר <ul style="list-style-type: none"> • מבנה כללי : גולגולת ולסתות שרירי הצוואר והלסתות, שרירי הפנים (בצורה כללית, ללא origin ו- insertion) • מסלולי עצב וכלי דם עיקריים כולל צוואר • בלוטות רוק גדולות וקטנות 	13.3.1

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

			<ul style="list-style-type: none"> • מפרק ה-TMJ • שרירי הלעיסה וההבעה • לשון שרירים ועצבוב • שרירי הצוואר כללי ובסיסי • חלל האף סינוסים • עצמות פנים וגולגולת כולל לסת עליונה ותחתונה 	
	0	22	מורפולוגיה דנטלית <ul style="list-style-type: none"> • שיטות מספור משן נשיר וקבוע • סדר בקיעה וגילאים משן נשיר וקבוע • מבנה אנטומי של שן בודדת • כוונים וצדדים בשיניים (P,M,B,D,L) • מאפייני קבוצות שיניים חותכות, ניבים, מלתעות, טוחנות • הבדלים מורפולוגיים בין משן חלבי לקבוע • בקיעת שיניים וחילוף משן 	13.3.2
	0	10	חוק ואתיקה <ul style="list-style-type: none"> • אתיקה כללית תורת המוסר וזכויות האדם • אתיקה רפואית • יחסי מטפל מטופל • נשאי נגיפים • חופש העיסוק-אמצעי משמעת • חוק זכויות החולה, הסכמה מדעת, רשומות • פקודת רופאי שיניים, תקנות רופאי שיניים, הנחיות המשרד, פרסומת אסורה 	13.3.3
	10	14	בקרת זיהומים <ul style="list-style-type: none"> • חיידקים, וירוסים, פטריות, נבגים. דגש על מחלות אוראליות ודרכי נשימה • AIDS , HBV , HCV , TB , SARS • אמצעים למניעת הדבקה, חיטוי ועיקור, דוגמאות מהמרפאה • הנחיות OSHA ; CDC חיטוי, עיקור, מסכות, כפפות, משקפי מגן, בגדים • חיסונים לאנשי מקצוע • הנחיות משרד הבריאות למניעת זיהומים, פרוטוקול לאחר חשיפה לזיהום, אספקטים מדיקו-לגליים • חומרים לחיטוי משטחים, חיטוי ועיקור ציוד ניח וציוד שאי אפשר לעקרו בחום • עבודה בזמן פנדמיה 	13.3.4
	10	62	סה"כ	

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

13.4 מקצועות קליניים ברפואת שיניים

נושא	ש"ל עיוני	ש"ל מעשי	הערות
13.4.1 אורתודונטיה	4	0	<ul style="list-style-type: none"> מבוא לאורתודונטיה, מטרות טיפול אורתודונטי יחס הלסתות סיווג ליקוי סגר, ליקויים סקלטליים מכשור קבוע ונייד דוגמאות לטיפולים נפוצים ועקרונות טיפול אמצעי עזר אבחנתיים
13.4.2 אנדודונטיה	12	16	<ul style="list-style-type: none"> השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור והחומרים האנדודונטיים כולל התנסות מבנה המוך, היסטופתולוגיה, אבחנה קלינית ורנטגנית סוגי טיפול אנדודונטלי, אטיולוגיה, שלבי טיפול שורש, מכשור אנדודונטי כולל רוטטורי שיטות למדידת אורך תעלות כולל מכשירים הלבנת שיניים לאחר טיפול שורש אבחנה קלינית ורנטגנית תקלות וסיבוכים בטיפולי שורש כאב ממקור אנדודונטלי עזרה ראשונה (שלבי הטיפול) כירורגיה אנדודונטלית סכר גומי ארגון והכרת כלל המכשור (מעשי)
13.4.3 עששת	12	0	<ul style="list-style-type: none"> הגדרה ותיאור המחלה- אטיולוגיה מולטיפקטוריאלית- פלאק, סובסטרט, מאכסן אבחנה קלינית ורנטגנית סוגי עששת- צווארית, ילדות מוקדמת ECC, Rampant מניעת עששת כולל פלואורידים תזונה ובריאות הפה והשיניים
13.4.4 משמרת	16	20	<ul style="list-style-type: none"> השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור והחומרים כולל התנסות מבוא לרפואת שיניים משמרת משטחי שיניים, סוגי חללים, עקרונות הכנת חלל חומרי שחזור- אמלגם, קומפוזיט ועוד סוגי מצע ובסיס עקרונות הכנת חלל Black . V. G וחידושים מכשור ידני ורוטטורי + אמצעי עזר הלבנת שיניים ויטליות

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

13.4.5	שיקום הפה	22	20	השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור והחומרים כולל התנסות
	<ul style="list-style-type: none"> • תח"ק (כתרים וגשרים), תח"ל ות"ש • מבנים • שתלים, שיקום על גבי שתלים, תותבת על שתלים • תכנית טיפול, עקרונות ביצוע • שיטות מטבע • שיקום זמני • צמנטציה • עקרונות בסיסים בעבודה עם אקריל, מתכות, יציקת שעווה, דוגמאות לעבודות שיקום • הכרת מעבדת השיניים, הציוד העיקרי במעבדה, טכניקות עבודה במעבדה. סיור במעבדת שיניים/הדגמה ע"י טכנאי שיניים מומלצים. 			
13.4.6	חומרים ומכשור דנטאליים	28	10	השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור והחומרים כולל התנסות
	<ul style="list-style-type: none"> • הקדמה לחומרים • מבנה ותכונות החומרים • חומרי שחזור: אמלגם ומרכיביו, קומפוזיט, גלסיונומר • חומרי סתימות זמניות • חומרי מצע ובסיס • צמנטים • שעוות, חומרי מטבע • הכנת החומרים, חשיבות הוראות היצרן בתפקיד הסייעת • תאריך פג תוקף 			
13.4.7	כירורגיה	12	16	השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור והחומרים כולל התנסות
	<ul style="list-style-type: none"> • טראומות דנטליות, גרמיות, לשרירים • זיהומים ממקור אודונטוגני ולא אודונטוגני • עקירות • אוגמנטציה והרמת סינוס • המיסקציה • אפיסקטומי • שליטה על דימום, סיבוכים עקב פעולה כירורגית • הציוד הכירורגי 			
13.4.8	פתולוגיה אוראלית ורפואת הפה	12	0	
	<ul style="list-style-type: none"> • עקרונות ומושגים בפתולוגיה כללית- מונחים (דלקת, זיהום) • זיהומים ממקורות שונים • נגעים לבנים- Lichen , Hairy Leukoplakia , Leukoplakia • Nicotine , Linea Alba , Lichenoid Reaction , Planus • Stomatitis , כוויה כימית, קנדידיאזיס, לשון גאוגרפית, • Fordyce's Granules , Hairy Tongue , פפילומה, SCC. • נגעים אדומים- Median , Traumatic Erythema 			

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

			<p>,Denture Stomatitis ,Rhomboid Glossitis ,SCC ,Erythroplakia ,Erythematous Candidiasis ,Linear Gingival Erythema ,Desquamative Gingivitis המנגיומה</p> <ul style="list-style-type: none"> • נגעים פיגמנטוזים - Black Hairy ,Amalgam Tattoo • Tongue ,נבוסים ,Melanoma • חיד ושפה שסועים • נגעים שלפוחיתיים : Primary and Secondary Herpetic • Hand Foot and ,Herpes Zoster ,Gingivostomatitis • Erythema multiforme ,Mouth Disease ,פמפיגוס ,פמפיגואיד • כיבים : Tuberculosis ,Syphilis ,NUG ,Traumatic Ulcer • אפטות ,Bachet's Disease • גרנולומות : Peripheral Giant ,Payogenic Granuloma • Cell Granuloma • גידולים ברקמה הרכה : Kaposi ,Lipoma ,Fibroma • Sarcoma • ציסטות ,Eruption cyst ,Mucocele ,Ranula • נגעים בעצם - Torus ,Torus Mandibularis ,Osteoma • Osteosarcoma ,Palatinus • נגעים בשפה - Angular cheilitis 	
השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור, התנסות בפיתוח ידני	12	12	<p>רדיולוגיה</p> <ul style="list-style-type: none"> • קרינת רנטגן- שימושים, סכנות, אמצעי הגנה • הכרת המכשיר • סוגי צילומים דנטליים- פריאפיקלי, נשך, אוקלוזלי, סטטוס, פנורמי • שיטות צילום- מקבילית, חוצה זוית • הפילם • צילום ממוחשב • צילום ידני ופיתוח ידני כולל חומרים • שגיאות שכיחות בצילום ופיתוח • פיענוח- זיהוי מבנים אנטומיים, עששת 	13.4.9
השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור והתנסות בהכנת מגש לפרי	5	8	<p>פריודונטיה</p> <ul style="list-style-type: none"> • מערכת התמיכה של השיניים- מבנה כללי, רקמות התמיכה • מחלות פריודונטליות- אטיולוגיה, אבחנה, טיפול • מכשור, שתלים (פריאימפלנטיס) 	13.4.10
	0	8	<p>פדודונטיה</p> <ul style="list-style-type: none"> • מורפולוגיה דנטלית • עששת בילדים וסוגי טיפולים • אלחוש בילדים 	13.4.11

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

			<ul style="list-style-type: none">• עקרונות במניעה- פלורידציה, איטומי חריצים וחרירים• חבלות בשיניים• עקרונות התנהגות עם ילדים- משולש הטיפול בילדים, תקשורת עם ילדים במרפאת השיניים• סדר הביקורים אצל רופא השיניים	
13.4.12	בקרת כאב ואלחוש <ul style="list-style-type: none">• מושג הכאב• עקרונות האלחוש המקומי• ציוד וחומרים• טכניקות אלחוש• סיבוכים באלחוש• סדציה לסוגיה, הרדמה כללית, היפנוזה	6	5	השעות המעשיות יוקדשו להכרת המכשור והתנסות בהכנת מזרק
13.4.13	מניעה <ul style="list-style-type: none">• חינוך לבריאות בסיסי• שיטות צחצוח• פלואורידציה	4	0	
13.4.14	חולים סיסטמיים <ul style="list-style-type: none">• מבוא וגישה למטופל חולה סיסטמי• מחלות סיסטמיות, ביטויים בפה והקשר עם טיפול דנטלי (יתר לחץ דם, אי ספיקת לב, מחלת לב איסכמית, הפרעות קצב, פרופילקסיס, מחלות דמם, בעיות קרישה, סכרת, אסתמה, מחלות כבד, מושתלי איברים, האישה ההרה, הפרעות נוירולוגיות, מחלות כליה, חולים אונקולוגים)	20	0	
13.4.15	נפגעי אלימות <ul style="list-style-type: none">• אלימות, הזנחה, ילדים בסיכון, הגורמים המתעללים• סיבות, זיהוי, מאפיינים• חובת דיווח	4	0	יועבר על ידי עובד סוציאלי פסיכולוג
	סה"כ	180	104	
13.5 שעות מעשיות במרפאת שיניים				
	נושא	ש"ל עיוני	ש"ל מעשי	הערות
	התנסות- עבודה במרפאות	-	250	יש להקפיד על קיום השעות, רצוי לפעול מול המרפאות לעידוד העסקת התלמידות במהלך ההתנסות

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

סה"כ שעות הלימוד:

הנושא	עיוני	מעשי
מקצועות כלליים	25	6
מדעי יסוד (קדם רפואי ורפואי)	63	0
מדעי יסוד ברפואת שיניים	62	10
מקצועות קליניים ברפואת שיניים	180	104
סה"כ שעות	330	120
עבודה במרפאה		250
העשרה- עבודת צוות, קבלת החלטות, תקשורת בין אישית, שפת גוף, אספטיקה	8	
סה"כ שעות קורס 700 + 8 שעות העשרה		

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

נספח 2- רשימת ספרות מומלצת :

1. אטלס אנטומי
2. אנטומיה והיסטולוגיה אוראלית, א. שטייר, ד.גלילי, י.מיכאלי, אקדמון, ירושלים, תשנ"ה
3. סודות התא, עדי הס מרקוזה, ספרי תל אביב 1998
4. רנטגנולוגיה אוראלית, ד. פישל, אקדמון, ירושלים, תשנ"ח
5. ספר בנושא חומרים דנטליים
6. ספר בנושא אנדודונטיה
7. Modern Assisting / Bird & Robinson, Saunders 9th edition
8. Dental hygiene Mosby 4th ed

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

נספח 3- רשימת ציוד לכל 12 תלמידים :

כללי:

מכשור	כמות
מודל לצחצוח+ מברשת	1
מודלים שיקום- תותבות כתרים וגשרים	סוגים שונים
ברקו ומחשב	1 לכיתה
מודל גולגולת	1

ציוד מיגון:

מכשור	כמות
כפפות	אספקה שוטפת
מסכות	אספקה שוטפת
חלוקים	אספקה שוטפת
כפפות	אספקה שוטפת
מגן פנים/ משקפי מגן	אספקה שוטפת

משמרת:

מכשור	כמות
מכשור רוטטורי- high speed	1
מכשור רוטטורי- low speed	1
ידיתן	1
מנוע אוויר	1
נושאי אמלגם	6
פינצטות דנטליות	6
פינצטה אנטומית	6
מזרקים לאילחוש	6
טופלמייר	6
מראות	6
דוחסים	6
זונדות	6
אקסקבטור	6
ברנישר	6
גלפים (קלאואיד דיסקויד)	3
גלפים (הולנבק)	3
ספטולות דנטלית	6
ספטולות לערבוב	6
GMT M+D	6
דייקלון	6
מחזיקי מטריצה טופלמייר	3
מטריצות שונות	3 מכל סוג
מקדחים high speed ; low speed	גדלים וסוגים שונים
מפתחות למקדחים	1
דפנדיש	6
לוחות זכוכית	6
ניירות ערבוב	מספר חבילות

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

שיקום הפה:

מכשור	כמות
קערת ערבוב + ספטולות	6
מוריד כתרים	1
ארטיקולטור (HANAU)	1
דוחס חוט רטקציה	1
סכין גבס	1

אנדודונטיה:

מכשור	כמות
ווים לסכר גומי	10
מסגרת לסכר גומי שונים	3
פוצרים	כל הגדלים והסוגים
סרגל למדידת אורך	6
מכשיר אלקטרוני למדידת אורך	אופציונלי
מחזיק ווים	1
מחורר	1
ספרדר	2
קופסה לפוצרים	1
מזרקי שטיפה	2
פלאגרים	2

רנטגן:

מכשור	כמות
סינור עופרת	1
VIEWER לרנטגן	1
בובה לצילומי רנטגן	1
מחזיקי פילמים (קוויק בייט, קרוקודיל)	5
קופסה לפיתוח פילמים, וחומרי פיתוח	2

כירורגיה:

מכשור	כמות
מחזיק סקלפל	6
להב סקלפל	חבילה
פינצטה כירורגית	1
מוסקיטו	3
קיורטות כירורגיות	6
ציזל	2
מחליק עצם	2
צבתות לעקירה לסת תחתונה	6, סוגים שונים
צבתות לעקירה לסת עליונה	6, סוגים שונים
מניפים	6
מספריים כירורגיות	1
מודד כיסים	1
מספריים	1

חטיבת הרפואה
האגף לבריאות השן
Division of Dental Health

משרד
הבריאות
לחיים בריאים יותר

1	מקדח כירורגי זכריה
6	סקיילרים ידניים להסרת אבנית
6	קיורטות ידניות להסרת אבנית
1	סכין קירקלנד
1	סכין אורבן
1	סקיילר אולטרה סוני
1	מרים FLAP
1	סקשן כירורגי מתכת
1	מחט לאלחוש SHORT
1	מחט לאלחוש X-SHORT
1	מחט לאלחוש LONG
2	קרפולות לידוקאין 2%
2	קרפולות סקנדאקאין 3%

חומרים:

2	IRM
2	צמנטים
2	חומרי מטבע- אלג'ינט
2	אקריל נוזל+אבקה
2	הרווארד/הופמן צמנט
1	פוג'י סט
1	טמפבונד
2	דייקל
1	גוטה מסטר קופסה סט 1
3	גוטה מילוי F/XF/XXF
1	לדרמיקס
1	כתרים זמניים קידמי
1	כתרים זמניים אחורי
3	סרט צילום
1	טופיקל
1	פריפרס
1	מוצצי רוק
1	סקשן
1	וטרולים
1	פיני נייר
סוגים שונים	מקדחים לידיתן
1	קפסולות אמלגם
1	26 AH
1	חוט תפר 3/0
1	כתר טרומי
1	שעווה ורודה